

Ба 52449

~~Б 24685~~⁸ 876

Уладзімер Дубоўка

Строжа

4030
Ба 52779

ЎПАДЗІМЕР ДУБОЎКА

8

СТРОМА

ВЕРШЫ

СТРОМА

Ба 52779/8
да

Бел. аддзел
1994 г.

1995.11.23

958

Выданьне „Нашай Будучыны“.
Вільня. Друкарня „Друк“. 1923.

№ 25319

УПРАВЛЕНИЕ ДАТОВИ

СТРОМА

В. П. П. П.

УПРАВЛЕНИЕ
ДАТОВИ

УПРАВЛЕНИЕ
ДАТОВИ

25.04.2009

УПРАВЛЕНИЕ ДАТОВИ

УПРАВЛЕНИЕ
ДАТОВИ

Сьветлае памяці Ганулі Га
рэцкай, як вяночак на могіл
ку ў чужыне, прысьвячаю.
Аўтор.

На чужыне

СТРОМА

Ты дева...
Мне же...
Ты мне...
своим? мой край, сыновья, patria моя родина?

Велик мой Душа...
Степан...
Горько...
свободы...

I

На чужине

Велик мой...
Душа...
Горько...
свободы...

Дар...
ты...
Пускай...
Благодать...

Чужина...

Ты дакляруеш мне долю і волю?
Мне на чужой старане трэ' палацы?
Ты мне гаворыш, што зьлёт груганоў
зьнішчыў мой край, сьмерць гняздо там зьвіла?..

Бедны ёв? Пушчы? Балоты? Каменьне?
Стогнець народ пад пятой жыцьця-ката?—
Годзе! Чакаю я толькі той дзень,
стальлю калі акуецца рука!

Вецер! Мой вольны браточак ты вецер!
Крыльце мне!.. Крыльце сваё ты пазычыш!—
Я паляту, паляту... Хай жывець
край сасонак, кляноў і лазы!..

Дам тым вадзіцы, што б'юцца за шчасьце,
тых праклянупу, што нам Юдамі сталі...
Прыйдзе наш час, веру—прыйдзе наш час!
Вецер! Мой любы!—

Чакаюць там нас...

Вясна на чужыне.

Сьнег зьнікае... Сустракаюць маладу вясну,
сонца грэе, абуджае сьвет увесь ад сну.
Птушкі імкнуцца, супроць волі, да сваіх краін,
„Час да хаты, час“ —
сьпеў чуваць адзін.

Кіну смутак я й маркоту аж на ніцы лозы,
ў вечар гэты, вечар траўня, вечар нецьвярозы.
Вольны вецер я паклічу, як пяюць наўкола:

„Час да хаты, час —
жыцьця майго золак“...

З ветрам, яснай бліскавіцай — ў небе паляцім,
Думкі, сэрца, кроў у жылах — ўсё мы адрадзім.
Толькі крыльце мне патрэбна, крыльце мне, хутчэй!

„Час да хаты, час“ —
рвецца гук з грудзей...

- Ня трэба мне пяць на Беларусі? —
 Нас кліча рух, пякнюткае жыццё!
 У песьнях я—на Беларусь маюся,
 Як моліцца ля возера трысьцё.
- Матулі сьпеў, шматмілая старонка,
 Купалы край, край чараўніц дзяўчат!
 Люблю цябе, бы татачку старога,
 Як дзеваньку люблю, як брата брат!
- Далёка я... Я кленчу на маленьні,
 Калі мне тут гудуць табой бары,
 Віхрыцца дух і родзіць лятуценні,
 Як зацяюць мне навет камары...
- Хто там вядзе аб нейкіх „ідэалах“,
 Шукае ўсё дарожанькі аж тры?—
 Я лепі тых пабачыў-бы на лавах...
 Згубіў хто шлях—я праклінаю тых...
- ✓ - О, Беларусь! Я на цябе маюся,
 Тваім шляхам—прыйду ў шырокі сьвет,
 Паміж людзей, народаў разьліюся,
 Бы вецер зух у жыце, у аўсе...

Захапіла навальніцаю—
Крок у крок і сьлед у сьлед...
Пазіраюць, бы й ня ніцыя,
Хмары чмарыя на сьвет.

Лямантуець вецер голасна
І віхрыцца па страсе...
Дождж палонічаць, колець голкамі,
Бяз турботы сьпяць усе.

Выбухаюць гукі пошчакам
І зьнікаюць, нібы дым.
А навокал, як нябошчыкі,
Дрэў самотныя рады.

На душы—туга сьцюдзёная,
І душа—што мітульга.
Праз прасьцяг хада штодзённая
„Нельга“ знойдзе. А дзе-ж „льга“?

Загалосіць вецер голасна,
Багавіньне зварухнець
І сканае з сумным гоманам
Дзесь у твані, дзесь на дне...

Здається.

II

Лятуценьні

Зданьні.

Вечар... П'яны вечар сваволі-траўня...
Вецер косы ночы расплэў, дуроньнік...
Салавей пяець над ракой, як слаўна!..
Сны сьніць сасоньнік...

Гукі тыя, зданьні той цёмнай ночы
Кроў крынічаць.. Млосьць захапляець волю...
Спакусіцель-чорт з нас трубой рагочаць:
„Дзе-ж твая доля?“

Кветка, выйдзь хутчэй, ня трудзі намарна,
Я чакаю сумны й маркотны ў гаю,
Час ляціць: на ўсходзе ўжо зоркі зараз
Гасяцца з краю...

Першы гоман... Раньні працын траўня...
Вецер косы ночы заплэў, дуроньнік...
Салавей пяець над ракой, як слаўна!..
Бомніць сасоньнік..

Пацеркі.

1.

Тугой спавіта вышыня,
Істужкамі ліюцца сьлёзы...
Галосіць недзе моцна Я...
Тугой спавіта вышыня?—
Няхай! Надзея вось мая:
„Ўсё вецер зьвее ў віцы лозы!“
Дык війся жалем, вышыня,
Дык лій істужкамі ты сьлёзы!...

2.

Час брыляньцісты, залацісты
Імчыцца ў даль, як дзікі конь,
А мы на ім—убор квяцісты.
Час брыляньцісты, залацісты
Настрой у сэрцы паліць чысты,
У нашым поглядзе вагонь.
Час брыляньцісты, залацісты
Імчыцца ў даль, як дзікі конь.

3.

Ну чаму-ж не п'яць кажаш мне,
Калі песьні ліюцца крыніцай?
Калі ветразь мой — вір страсяне, —
Дык чаму-ж не п'яць тагды мне?
Чым Баянам быць дзе ў тумане, —
Ў Беларусі лепш быці Зігіцай,
Лепш хай звонам аб новай Вясьне
Разьліюцца ў ёй песьні крыніцай.

Не жальбую, тых дзянькоў я не шкадую,
Што жыцьцё даўно развеела, як дым,—
Пачакаю, пашукаю пільна тую,
Ад якой я буду зноўку маладым.
З сенажацяў, гацяў роднае старонкі,
З-панад лесу, з-пад тых чорных замстай хмар,
Яна прыйдзе вольным гоманам сасонкі,
Яна прыйдзе, бы вяночак двіўных мар.
Загарацца, разжурацца, запылаюць
Мае думкі, думкі кветанькі мае.
Палюцца песні з краю і да краю:
То шчасьлівы і нешчасьлівы ў іх няе.

Над ставам дым, бы дым з балеі,
У вербалозе сьпяць дубцы,
Свае галоўкі цымбалеі
Пад сон схілілі на капцы.
Па небе мітусяцца хмары:
Вятры з іх штучны ткуць дыван.
Начы клубком спляліся мары:
Каханьне, віры, гасу ган.
Куды імкнуцца, што паклікаць?—
У квятах ложка наш—дзірван...
Між зёлак пахлых і пад ліпай
Ускоўдрыць нас з табой туман...
Жыцьцё—гарэлка пеннай чарка,
Жыцьцё, атруты чарка,—згінь!..
Не разьбівай ты нашай мары:
У свой час возьмеш ўсе даўгі...

52779

Ноч наплакалі бярозы,
нашумеў чарот,
падыйшла яна з пагрозай,
стала за гарой.
Гадам, гужам распаўзьліся
туманы наўкол,
забялілі бельлю лісьце,
нібы малаком.
Вецер шэпты распаўсюдзіў,
сьпеў, цымбалаў сьпеў...
Дзе ты, кветка? Сьпіць лес, людзі,
месяц змаладзеў...
А ні слова, а ні гуку
не ляціць ў адказ.
Толькі недзе „ку-ку, ку-ку“
чутна раз пад раз...

Імжа, і склізота, і прыкрая золь
За скрогатам ветру—навалай.
У чмарнасьць убраўся сьветная столь,
Блакiт ад зямлі адарвала.

Кудлатай лазой расплялася журба,
Цярушыцца шэранью ў сэрца.
Душа—ў падарожы жахлівы жабрак,
Наўкол—непакойныя гэрцы.

І скогат, і скарга, — ня скеміць, што скуль:
Вялізманы восенны вераск.
Угрунь і ўгрунь, не для мэты пакуль,
Праз стромы, амшары, праз верас...

Спагадае хто?

Прысвячаю Габрыэлю Г.

Ты, хто сын працоўнай вёскі,
Ты, Рагнедзіна дачка,—
Бач: з бель-беленькай бярозкі
Разьлілася сьлёз рака.
Спагадае хто бяздольнай?
Запылае ў кім вагонь?
Хто рукою цнотнай, здольнай
Закілае жыцьцё-гонь?—

Маладое пакаленьне,
Прачынайся, час прыйшоў.
Залатое Адраджэньне
Кліча ўсіх пад родны сгоў.

Годзе хмарамі бадзяцца:
Бездарожжа ломіць скронь!
Мусіць дбаць аб шэрай хатцы—
Розум, сэрца і—далонь!
Кроў у нас хай закрынічыць,
Завіхрыцца дух віром,
Хай імнэт наш чараўнічы
Бомкне гора пяруном!

Маладое пакаленьне,
Прачынайся, час прыйшоў.
Залатое Адраджэньне
Кліча ўсіх пад родны сгоў.

Мітусіцца лістота мяцеліцай—
Мітульжынная, быццам дэвіна.
Па аселіцы лёнам пасьцеліцца,
Завіхрыцца квяціста яна.

Супаратная строма васеньная
Мае грудзі сьціскае ў праклён,
Яе стромкая песьня вясельная
Не аздобіць стацьцё чорных даён.

Вецер ліст рассыпае прыгоршчамі,—
Гэта замста на мары мае,—
За ціжары валотныя горшую
Сухазлотную шату дае.

Ну дык што! Ну дык што! Пад ціжарамі
Мне ня йсьці, шчасьця там ня шукаць:
З-за балота мігціць, за выгарамі
Ўжо праменіць пярэстая гаць.

Прысьвячаю Міхасю Лойцы.

Прыпыніла свой голас жалейка:
Мусіць, сьлёз ужо болі няма.
Адгулялі на скрынцы батлейкі,
Адцьвіцеў кармазынавы мак.

Журавы паляцелі далёка—
З імі жальба, бядота мая.
І шукае навокала вока:
Дзе прыпынак і дзе мой маяк?—

Там, дзе нізка схіліліся хаты,
Ля ракі дзе гамоніць аір!
Там, дзе ў пушчы на хвоях кудлатых
Мігацяць Беларусі страі!

З грамадою агністаю, раптам,
Я—туды накірую свой крок,
І да мэты жыцьцёвай патраплю!—
„На шчыце ці з шчытом“—вось зарок!

*На сьвята Алеся Гаруна—
у Маскве 2 красавіка 1922 г.*

Ад Крывіцкіх балотаў да тундраў Сыбіру,
Ад аковаў душы да цяжкіх ланцугоў,—
Ты пяяў няупынна, званіў сваёй лірай,
Заклікаў нас на родныя гоні, дамоў.

„Беларус, схамянися“... „Хутчэй прачынайся“,—
Вось што чулася мне ў пекных вершах тваіх,—
„Родны край свой кахай“... „Мовы ты не зракайся“.
Так пяяў наш Гаротны, будзіў нас і... сьціх...

Раўнаваўшы сябе да зялёнага дубу,
Што па сьмерці кідае дубкоў маладых,
Цэлы лес абудзіў ты, але-ж тваю згубу
Помніць ён і сумуе да дзён аж да тых.

Раўнаваўшы сябе да ручайкі малой,
Што зьвініць па карэньні, цячэць цёмным борам,
Ты, па праўдзе, быў слаўнай, вялікай ракой,
І яна ў гэты час разьліваецца морам...

Ты хацеў, салавей наш, хацеў хоць калі,
Хоць адзін пачуць сьпеў свой і—з вуснаў дзяўчыны
Ўстань, прыйдзі, наш Гаротны, з сьцюдзёнай зямлі,
Твае сьпевы зьвіняць у твае вечарыны...

Ты ня ідзеш? Не чакаў ты, пясняр малады,
Беларусь каб цябе кожны год памінала?
Ты маўчыш?—Хай-жа ймчыцца ў вякі і гады
Гэты звычай, і памяць табе, а з ёй—хвала!

Балаты разьлягліся абанал ракі,
І дрыгва і гідота, дзе вокам ня кінь.
Да зямлі прытуліліся дрэўцы, кусты.
Разьлягліся абанал ракі балаты.

Ўсё маўчыць, толькі драч затурчыць між травы
Ды плывуць па рацэ ад балота плавы.
Чутны стогны багны, чутны кігаўкі плач.
Заціхаець і гэта, турчыць толькі драч.

Засмактала балота... Кіёўкі адны
Ня спужаліся гідаснай цемры, багны:
Да сьвятла заклікаець галовак іх лёт.
Не задушыць ніколі іх здрада балот!..

...иногда вразумительнейше
...иногда вразумительнейше
...иногда вразумительнейше

...иногда вразумительнейше
...иногда вразумительнейше
...иногда вразумительнейше

...иногда вразумительнейше
...иногда вразумительнейше
...иногда вразумительнейше

З ь м е с т.

I. НА ЧУЖЫНЕ.

	Стар
1. Ты дакляруеш мне	7
2. Вясна на чужыне	8
3. Ня трэба мне	9
✓ 4. Захапіла нявальніцаю	10

II. ЛЯТУЦЕНЬНІ.

5. Зданьні	13
6. Пацеркі—1	14
✓ 7. " " —2	15
✓ 8. " " —3	16
✓ 9. Не жальбую	17
10. Над ставам дым	18
✓ 11. Ноч наплакалі бярозы	19
✓ 12. Імжа і склізота	20

III. АДРАДЖЭНЦАМ.

13. Спагадае хто	23
14. Мітусіца лістота	24
15. Прыпыніла свой голас	25
16. Памяці Алеся Гаруна	26
17. Балаты разьлягліся	27
18. Зьмест	29

1881

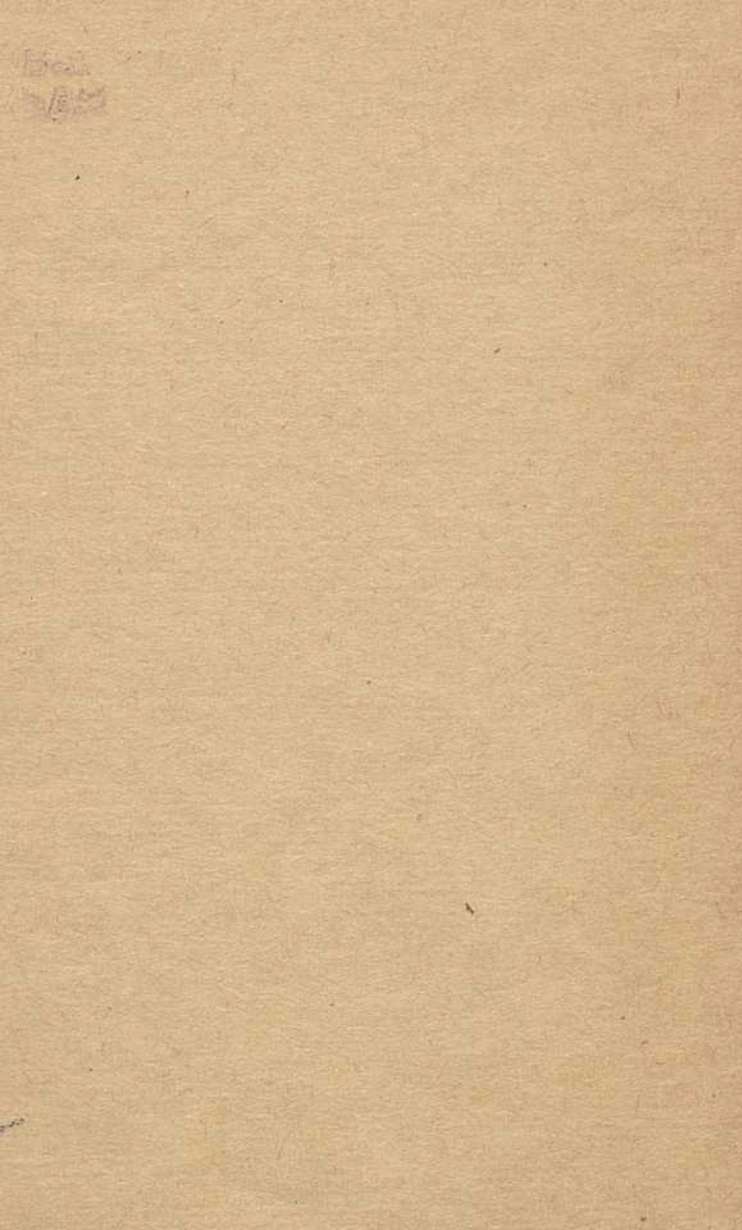
1881

1984

Бел. с. д. 300

1984 г.

B000000 1440252